

Els agents rurals, encarregats d'investigar els incendis als boscos, aconsegueixen descobrir la causa del 90 per cent dels focs gràcies a un minuciós treball que no té res a envejar als investigadors de la sèrie 'CSI'. Cables elèctrics, maquinària agrícola i cremes de rostolls acostumen a ser la principal causa dels incendis, tot i que els agents de Lleida van arribar a treballar en un foc provocat per un ritual satànic.

COS D'AGENTS RURALS

Tres agents de Lleida busquen proves per descobrir l'origen d'un foc en un camp de cultiu.

Seguint l'empremta del foc

Les investigacions dels agents rurals de Lleida aconsegueixen aclarir més del 90 per cent de les causes dels incendis forestals

COS D'AGENTS RURALS

JUDIT CARCASONA
LLEIDA

Els agents rurals de Lleida investiguen cada estiu una mitjana d'entre 35 i 40 incendis, la majoria causats per la mà de l'home. A vegades, de forma involuntària i imprevisible; algun cop, per negligència i, en ocasions, de forma clarament intencionada. Encara que amb les primeres calors i els primers focs estiuencs de seguida s'esmenta la figura del piròman, els professionals que es dediquen a descobrir on i com comencen els incendis creuen que aquest tipus de casos són els que menys es donen. De fet, durant l'estiu passat només hi va haver un foc de petites dimensions amb vestigis que hagués pogut ser intencionat.

"Totes les activitats humanes poden causar un incendi", afirma taxatiu el cap de l'àrea del Segrià del Cos d'Agents Rurals, Eladi Flix. Les línies elèctriques són una de les principals preocupacions d'aquest equip, ja que provoquen nombro-

Agents forestals delimiten el terreny amb banderetes, que indiquen la direcció que ha seguit l'incendi.

Els agents rurals van descobrir fa un parell d'estius que a causa d'un ritual satànic es va provocar un incendi

sos incendis i de grans dimensions. "Això es deu, en bona part, al fet que a l'estiu se sobrecarreguen les xarxes per l'ús de l'aire condicionat." De tota manera, la falta de manteniment de les línies també és una de les principals causes; per

tant, és freqüent que aquests casos acabïn amb denúncies penals.

Focs per recol·lectores

A Lleida, les recol·lectores i algun altre tipus de maquinària acostumen a ser al darrere de molts focs, especialment els que comencen en terrenys de cultiu. "Ens trobem amb molts incendis provocats per causes agrícoles, una circumstància habitual en una província tant important

en aquest sector, tot i que també és cert que en molt pocs casos es tracta de negligències", afegeix Flix.

Malgrat que aquestes són les causes més habituals, els agents també han treballat en focs que amagaven històries del tot rocamboliques. Fa un parell d'estius, van descobrir indicis de rituals satànics en un foc declarat en una zona de la Conca de Barberà limítrofa amb Lleida. "Hi

vam trobar un parell de pollastres cremats i amb el cap tallat i una espelma; tot feia pensar que hi havien realitzat algun tipus de ritual." "Vam deduir que l'espelma havia caigut i va originar el foc", explica Flix. Els culpables de l'incendi mai van ser descoberts.

I és que trobar-ne el causant és sovint complicat, tot i que actualment en més del 90 per cent de casos s'aconsegueix aclarir l'origen del

Els focs i la seua investigació

EL COS A LLEIDA ► Hi ha un centenar d'agents rurals que treballen a les comarques de Lleida, tot i que a l'estiu es contracten tres unitats de risc per donar suport a les zones on es produeixen els incendis.

INCENDIS ► Els forestals, a més de treballar en la prevenció del medi ambient a tots els nivells, investiguen cada estiu entre 35 i 40 incendis agrícoles o forestals.

ALT ÍNDEX DE RESOLUCIÓ ► Actualment arriben a conèixer-se les causes del 92 per cent dels incendis. Anys enrere, l'índex de resolució se situava al voltant del 75 per cent, un fet que els agents rurals atribueixen a una millor formació.

PIRÒMANS ► L'activitat dels piròmans ha caigut en picat des dels anys vuitanta, un fet que s'atribueix tant a un major control judicial sobre les zones cremades per evitar l'especulació urbanística com al fet que s'investiguen la majoria d'incendis. A Lleida, fa dos estius va ser detingut un home a la Noguera per haver provocat un foc i, després d'ordenar-li un jutge que es mantingués allunyat de la zona, hi va reincidir i va causar un altre incendi. Finalment, va ser condemnat a presó.

PRINCIPALS CAUSES ► Durant aquest últim estiu, els agents rurals han treballat en mitja dotzena d'incendis provocats per línies elèctriques. Una recollidora, una burilla mal apagada i una crema de rostolls han sigut altres causes que han provocat focs a les comarques lleidatanes.

Buscant proves amb lupa

Investigar un foc pot durar entre dos hores i dos dies

COS D'AGENTS RURALS

Va provocar un incendi a Almenar

Una petita peça metàl·lica (ampliada a la imatge) que pertanyia a una màquina recollidora va provocar el passat mes de juny un incendi a Almenar que va arrasar 123 hectàrees de finques i 8 de pi. El cas és al jutjat.

La investigació d'incendis és una feina de precisió. Els professionals comencen delimitant grans extensions de terreny, en funció de les empremtes que ha deixat el foc, fins a arribar a uns perímetres que poden comprendre entre 10 i 100 metres quadrats. Durant aquest procés, és habitual veure camps i boscos sembrats de banderetes roges, que marquen la direcció del vent i el recorregut que han seguit les flames.

“En el cas dels microincendis, ens ajudem amb una lupa i detectors de metalls per trobar restes de partícules que puguin haver causat el foc”, explica Flix. Així es va iniciar un incendi ocorregut l'estiu passat a Almenar, on una peça d'una màquina recollidora va destruir 130 hectàrees de finques i de bosc i va causar perjudicis a nombrosos veïns.

Les tasques d'investigació poden durar només dos hores o allargar-se durant dos dies, en funció de la complexitat i de l'extensió de l'incendi. Durant la recerca s'utilitzen detectors de metalls per localitzar partícules que es puguin haver fos amb les flames, i també és habitual buscar la causa de l'incendi fins i tot amb lupa.

Una vegada reunides totes les proves, si s'aconsegueix identificar el causant del foc i es detecta imprudència o intencionalitat, els fets es denuncien per via judicial. En cas de negligència greu, fins i tot poden obrir-se diligències penals contra el causant.

MIQUEL TORAN

Eladi Flix, assegut, al costat de Llorenç Ricou, cap dels agents rurals a Lleida.

foc. “Han aparegut tècniques noves i cada vegada tenim més gent formada.” És el fruit de més d'una dècada de treball, alimentat per les noves tècniques i per una millor formació. “Abans, un 25 per cent dels incendis es produïen per causes desconegudes. Nosaltres vam començar a investigar-los l'any 92 i, més seriosament, a partir del 95.”

En aquests moments, els membres del Cos d'Agents Rurals de Ca-

talunya imparteixen classes en diferents comunitats autònomes espanyoles i aposten clarament per la formació.

Cada vegada hi ha menys piròmans

Els agents rurals han detectat que l'avanç de les tècniques d'investigació ha transcorregut paral·lelament al descens del nombre de piròmans. “Als anys vuitanta n'hi havia molts més; creiem que perquè no

es buscaven les causes dels incendis o també per interessos econòmics. Ara, en un terreny cremat un jutge pot prohibir que s'hi construïxi durant trenta anys”, afirma. Sembla, doncs, que els boscos estan fora de perill d'especuladors.

Pel que fa als piròmans, la seua empremta sol detectar-se perquè utilitzen accelerants (com ara hidrocarburi) o retardants (metxes) per provocar els focs, que acostu-

men a tindre diversos punts d'inici. Un incendi amb diferents focus és la primera pista que pot portar els investigadors a veure-hi intencionalitat. No obstant, caçar el delinqüent amb les mans a la massa no és fàcil. “Una vegada es va haver de perseguir un piròman durant més de dos anys. Quan el van detindre, ja havia provocat més de cent focs”, recorda Flix.

Una altra tasca important és la prevenció. Un centenar d'agents rurals patrullen durant l'estiu per les comarques de Lleida, un operatiu que en els mesos de més perill es veu reforçat per tres unitats temporals. “Cada dia consultem el mapa de risc d'incendis i, en funció del que diu, repartim els efectius”, indica Flix. A més, els helicòpters realitzen vigilància des de l'aire. “És habitual que d'aquesta manera detectem a les urbanitzacions gent que fan cremes de rostolls o barbacoes a l'aire lliure”, afegeix.

Recollir declaracions de testimonis també forma part de la seua feina, encara que aquesta tasca sol ser sovint la més complicada. “A vegades, s'ha comès una negligència i els veïns s'intenten cobrir entre ells, encara que saben el que ha passat.”

En ocasions, les negligències són tan flagrants que fins i tot sorprenden els mateixos agents que les detecten. A finals d'agost, amb temperatures de més de 30 graus, una patrulla va descobrir un home als voltants de la seua masia cremant herbes seques i escombraries armat únicament amb una galleda d'aigua. “Per si hi ha un incendi”, va explicar als agents. ●